

Sygn. akt I ACa 555/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący	:	SSA Bogusław Dobrowolski (spr.)
Sędziowie	:	SSA Irena Ejsmont - Wiszowata SSA Elżbieta Borowska
Protokolant	:	Urszula Westfal

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2016 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **W. K.**

przeciwko (...) **w W. i (...) S.A. w W.**

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie

z dnia 16 marca 2016 r. sygn. akt I C 218/14

I. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie I i II o tyle, że zasądza kwotę 42.377,25 (czterdzieści dwa tysiące trzysta siedemdziesiąt siedem 25/100) zł;**

b) **w punkcie IV w ten sposób, że zasądza od pozwanego (...) w W. na rzecz powoda kwotę 1.594 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt cztery) zł tytułem zwrotu kosztów procesu;**

II. **oddala apelację pozwanego (...)w W. oraz powoda w pozostałej części;**

III. **zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powoda kwotę 2.225,09 zł tytułem zwrotu kosztów w instancji odwoławczej;**

IV. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego (...) S.A. w W. kwotę 4.050 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.**

B. I. E. E. B.

UZASADNIENIE

Powód W. K. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego (...) w W. kwoty 97.462,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2014 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że na podstawie umowy leasingu używał naczepy marki W., która w dniu 27 kwietnia 2011 r. uległa uszkodzeniu w czasie załadunku. Przyczepa ubezpieczona była w pozwanym (...), które nakazało dokonanie naprawy w autoryzowanym warsztacie (...) S.A. w W., a następnie odmówiło wypłaty odszkodowania. Koszt naprawy wyniósł 65.213,10 zł netto. Właściciel naczepy dokonał na powoda cesji praw z umowy ubezpieczenia i powód skutecznie dochodził odszkodowania od pozwanego. Tym niemniej nie był w stanie opłacić spółce (...) wynagrodzenia za naprawę pojazdu, w związku z czym wystąpiła ona na drogę sądową, uzyskując nakaz zapłaty. Następnie wszczęła przeciwko powodowi postępowanie egzekucyjne, w którym zajęto jego nieruchomości i ruchomości. Powód spłacił należność wierzycielowi w ratach, jednak oprócz niej spłacić musiał koszty postępowania egzekucyjnego w łącznej wysokości 43.222,87 zł, w tym 25.158,53 zł odsetek, 8.656,14 zł opłaty egzekucyjnej, 2.519,22 zł opłaty stałej, 69,60 zł wydatków gotówkowych, 372,38 zł zaliczki na wydatki, 1.800 zł kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu egzekucyjnym, 66 zł kosztów klauzuli, 964 zł opłaty od pozwu i 3.617 zł kosztów zasądzonych od powoda dla (...) S.A. W związku z tym powód na podstawie art. 477 k.c. dochodził tych kwot od pozwanego, który wyrządził mu szkodę nie spełniając bez zwłoki zobowiązania pieniężnego. Nadto bez zapłaty całości wynagrodzenia za naprawę powód nie mógł odebrać naczepy z serwisu i zmuszony był do najmowania naczepy zastępczej. Koszt najmu wyniósł 54.240 zł, którą pozwany winien mu zwrócić, skoro odszkodowanie wypłacił dopiero po procesie sądowym.

Pozwany (...)w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu. Podniósł zarzut braku legitymacji czynnej po stronie powoda wskazując, iż to nie on był stroną umowy ubezpieczenia AC naczepy, zaś cesja dotyczyła jedynie dochodzenia odszkodowania. Twierdził, że nie pozostawał w zwłoce z zapłatą odszkodowania ponieważ przebieg postępowania likwidacyjnego wskazywał na to, iż do uszkodzenia naczepy doszło wskutek rażącego niedbalstwa kierowcy. Zakwestionował wysokość kosztów najmu naczepy zastępczej i potrzebę jej wynajęcia. Nie może ponosić konsekwencji bezprawnego zatrzymania naczepy po naprawie przez serwis (...) S.A., której to firmie nie przysługiwało prawo zatrzymania pojazdu do czasu uzyskania pełnej zapłaty (art. 461 k.c.). Powód nie dążył do minimalizacji szkody, skoro zamiast przeznaczać środki na zapłatę za naprawę naczepy, najmował pojazd zastępczy. Pozwany zarzucił powodowi, że posiadał środki na uregulowanie faktury za naprawę naczepy i tylko swym niewłaściwym postępowaniem naraził się na wydanie nakazu zapłaty, a następnie prowadzenie postępowania egzekucyjnego. Zakwestionował wysokość kosztów postępowania komorniczego, wskazując na ich zawyżenie przez organ egzekucyjny i zaniechanie powoda w skarżeniu nieprawidłowych postanowień komornika.

Pismem procesowym z dnia 27 października 2014 r. powód wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.. Podniósł w nim, że powód nie posiadał innej naczepy i stąd konieczne było najęcie zastępczej. Nie miał też środków na opłacenie faktury za naprawę naczepy. Kolejnym pismem procesowym z dnia 8 grudnia 2014 r. powód ograniczył powództwo do żądania zasądzenia kwoty 74.376,55 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. Zmianę stanowiska uzasadnił faktem otrzymania od pozwanego ubezpieczyciela na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Giżycku z 2 grudnia 2013 r. (sygn. akt I C 302/11) odsetek w łącznej kwocie 25.158,53 zł.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu. Wskazała, że nie może odpowiadać za poniesione przez powoda koszty postępowania egzekucyjnego, w którym występowała jako wierzyciel, egzekwując należność zasądzoną prawomocnym orzeczeniem. Podniosła zarzut przedawnienia faktur za najem naczepy zastępczej na łączną kwotę 18.671,40 zł, których termin wymagalności nastąpił wcześniej, niż trzy lata przed wytoczeniem przeciwko niej powództwa. Zaprzeczyła, by uzależniała wydanie naprawionej naczepy od zapłaty całości kwoty wynikającej z wystawionej faktury oraz by składała oświadczenie o jej zatrzymaniu. Pozwana długo wstrzymywała się z wystąpieniem na drogę sądową przeciwko

powodowi, oczekując na zakończenie jego sporu z ubezpieczycielem. Powód nie żądał wydania naczepy, nie zgłaszał się po nią, narażając pozwaną na konieczność jej dozorowania.

Na rozprawie w dniu 29 lutego 2016 r. pełnomocnik powoda sprecyzował, że kwota dochodzona pozwem winna być zasądzona od pozwanych in solidum.

Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 16 marca 2016r., sygn. I C 218/14, uwzględnił powództwo w stosunku do pozwanego(...) do kwoty 2.750 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31 marca 2014r. do dnia zapłaty, oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz rozstrzygnął o kosztach procesu.

Według ustaleń Sądu Okręgowego w dniu 30 listopada 2010 r. (...) SA z siedzibą we W. zawarła z pozwanym (...)umowę ubezpieczenia autocasco naczepy W., nr rej. (...), której była właścicielem, na okres do 29 listopada 2011 r. Powód jako korzystający używał przedmiotowej naczepy w prowadzonej działalności gospodarczej.

Dnia 27 kwietnia 2011 r. doszło do jej uszkodzenia w trakcie załadunku, o czym jeszcze tego samego dnia zawiadomiono ubezpieczyciela telefonicznie, a następnie pisemnie. Już w dniu 28 kwietnia 2011r. leasingodawca upoważnił (...) S.A. z siedzibą w W. do odbioru odszkodowania na podstawie faktur dokumentujących naprawę naczepy. Dzień później uszkodzony pojazd przewieziono do serwisu tego pozwanego, przy czym osobą wnioskującą o dokonanie naprawy był powód. Dnia 9 maja 2011r. serwis zwrócił się do pozwanego (...) drogą mailową o przeprowadzenie dodatkowych oględzin, zaś 1 czerwca 2011r. wysłał kosztorys naprawy w celu weryfikacji. Zweryfikowany kosztorys otrzymał 13 czerwca 2011r., zaś 6 lipca 2011r. wystosował do (...) mail z prośbą o przeprowadzenie oględzin ponaprawczych. Pismem z 2 czerwca 2011 r., pozwane(...) poinformowało powoda, że wobec stwierdzenia, iż koszty naprawy przekraczają 70 % wartości rynkowej pojazdu w dniu szkody, stosownie do postanowień owu AC, szkoda uznana będzie za całkowitą, zaś odszkodowanie wyniesie 75.200 zł.

Decyzją z 21 lipca 2011r., otrzymaną przez (...) S.A. w dniu 27 lipca 2011r., pozwane (...) odmówiło wypłaty odszkodowania za uszkodzenie naczepy. Stanowisko swe motywowało rażącym niedbalstwem po stronie kierowcy w momencie jej załadunku, które doprowadzić miało do powstania szkody. Umową z 19 sierpnia 2011r. leasingodawca przelewał na powoda wierzytelność względem pozwanego (...) z tytułu odszkodowania z polisy ubezpieczenia autocasco naczepy – w zakresie szkody z 27 kwietnia 2011r.

Dnia 31 sierpnia 2011r. (...) S.A. z siedzibą w W. wystawił powodowi fakturę za naprawę spornej naczepy, opiewającą na kwotę 62.653,10 zł netto (77.063,31 zł brutto). Termin zapłaty określono na 1 października 2011r. Powód nie posiadał w tym czasie środków na zapłatę za wykonaną naprawę naczepy. Nie miał również możliwości używania innej naczepy, gdyż taką nie dysponował. Spłacał raty leasingowe w wysokości około 2.300 – 2.550 zł miesięcznie, kredyt za ciągnik siodłowy w wysokości około 3.000 zł miesięcznie, kredyt obrotowy w (...). Ponościł koszty studiów córki w kwocie około 12.000 zł rocznie, koszty utrzymania domu i szeroko pojętej działalności gospodarczej.

Powód bezskutecznie wzywał pozwanego (...) do zmiany decyzji o odmowie wypłaty odszkodowania. Dnia 20 grudnia 2011r. powód wytoczył przed Sądem Rejonowym w G.powództwo przeciwko temu (...)o zapłatę kwoty 65.213,10 zł z ustawowymi odsetkami od 28 maja 2011 r. do dnia zapłaty. Pozwany wnosił w tejże sprawie o oddalenie powództwa. Sąd Rejonowy wyrokiem z 2 grudnia 2013 r. zasądził od pozwanego dla powoda całość kwoty dochodzonej pozwem oraz koszty procesu. Sąd ten uznał, z powołaniem się na dwie opinie biegłych sądowych, że w żaden sposób nie mogło dojść do uszkodzenia naczepy z uwagi na rażące niedbalstwo obsługującego ją kierowcy. Orzeczenie to uprawomocniło się z dniem 16 stycznia 2014 r. Pozwany ubezpieczyciel wypłacił powodowi w dniu 12 lutego 2014 r. łącznie kwotę 88.300,32 zł, w tym 65.213,10 zł należności głównej i 23.087,22 zł odsetek ustawowych.

Poczynając od 13 maja 2011r. powód wynajmował naczepę od podmiotów trzecich, albowiem nie mógł bez niej prowadzić działalności gospodarczej. Po zapoznaniu się z ofertami na rynku, czynił to za najniższą możliwą cenę. Koszt najmu naczep w okresie od maja 2011r. do grudnia 2012r. wyniósł łącznie 59.520 zł netto. Od grudnia 2012 r. korzystał z naczepy udostępnionej mu bezpłatnie przez brata, przy czym nie było możliwe używanie jej we wcześniejszym okresie. Powód nie występował do pozwanego (...) S.A. w W. o wydanie naprawionej na jego zamówienie naczepy.

Nie wytoczył również powództwa o jej wydanie. W trakcie procesu toczącego się przed Sądem Rejonowym w Giżycku pełnomocnik powoda pozostawał w kontakcie mailowym z pracownikami pozwanej spółki W. informując ich na bieżąco o stanie postępowania. Wobec przedłużającego się procesu między powodem a ubezpieczycielem, pozwany ten wzywał powoda do zapłaty kwoty wynikającej z faktury za naprawę naczepy wraz z ustawowymi odsetkami. W odpowiedzi na wezwanie do zapłaty z 12 kwietnia 2013 r. pełnomocnik powoda wskazał, że choć pozwany zatrzymał naczepę bez tytułu prawnego, to powód godził się na taki stan rzeczy z uwagi na bieżący kontakt w zakresie sporu toczonego z ubezpieczycielem. W dniu 26 kwietnia 2013 r. spółka (...) wystąpiła do Sądu Okręgowego w Łodzi z pozwem przeciwko powodowi o zapłatę kwoty 77.063,31 zł z ustawowymi odsetkami od 3 października 2011 r. do dnia zapłaty. Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z 14 maja 2013 r. Sąd ten uwzględnił żądanie pozwu w całości, zasądzając dodatkowo dla pozwanego ad. 2 kwotę 964 zł opłaty od pozwu i 3.617 zł kosztów procesu. W. K. nie zaskarżył nakazu zapłaty, któremu postanowieniem z 9 lipca 2013 r. nadano klauzulę wykonalności wraz z kosztami jej uzyskania w kwocie 60 zł.

W dniu 5 sierpnia 2013 r. pozwana spółka (...) złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w G. wniosek o egzekucję należności wynikających z nakazu zapłaty z 14 maja 2013 r. oraz postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności. W jego toku zajęto ruchomości powoda i wszczęto egzekucję z jego nieruchomości. Powód w porozumieniu z pełnomocnikiem tego pozwanej spłacał egzekwowaną należność bezpośrednio wierzycielowi. W dniach 5 listopada 2013 r., 11 grudnia 2013 r., 14 lutego 2014 r. i 28 lutego 2014 r. spłacił bezpośrednio spółce (...) czterokrotnie kwoty po 10.000 zł. 27 marca 2014 r. dopłacił wierzycielowi kwotę 37.063,31 zł. W dniu 28 kwietnia 2014 r. powód dokonał wpłaty gotówkowej w kasie komornika w wysokości 42.761,67 zł, z których organ egzekucyjny przekazał wierzycielowi całość pozostałej do wyegzekwowania należności w kwocie 31.524,31 zł. W dniu 28 kwietnia 2014 r. Komornik Sądowy wydał postanowienie, którym przyznał pełnomocnikowi wierzyciela koszty zastępstwa prawnego w egzekucji w wysokości 1.800 zł, stwierdził zakończenie postępowania egzekucyjnego i ustalił jego koszty na 12.156,14 zł, obciążając nimi w całości dłużnika. W ich skład wchodziło: 5,85 zł przejazdu poza siedzibę komornika, 120 zł należności osób powołanych do udziału w czynnościach, 10,50 zł portoriów, 102,11 zł kosztów zapytań, 180,70 zł kosztów korespondencji, 61,62 zł opłaty za poszukiwanie majątku dłużnika, 3.019,22 zł opłaty za odnalezienie majątku dłużnika, 8.656,14 zł opłaty stosunkowej z art. 49 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji. W. K. nie zaskarżył postanowienia o ustaleniu kosztów egzekucji i obciążeniu nimi dłużnika.

Po uszkodzeniu naczepy powód doświadczył istotnych problemów z płynnością finansową w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Na jego prośbę małżonkowie B. i Z. K. zaciągnęli na jego rzecz w dniu 29 marca 2012r. kredyt w wysokości 40.000 zł, którego raty spłacał powód. Jednocześnie spłacał on kredyt w rachunku bieżącym zaciągnięty w (...) w G. na kwotę 70.000 zł, którego zabezpieczeniem było przewłaszczenie dwóch pojazdów samochodowych na rzecz banku. W okresie luty – kwiecień 2014 r. powód pożyczył kwotę 53.000 zł od B. N., którą przeznaczył na spłatę zadłużenia komorniczego. Nie zwrócił jej do chwili obecnej.

Pismem z dnia 11 marca 2014r. pełnomocnik powoda wezwał pozwane (...) do zapłaty w terminie do 30 marca 2014 r. kwoty 102.834,43 zł tytułem zwrotu kosztów najmu naczepy i postępowania egzekucyjnego.

Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał na bezzasadność powództwa wytoczonego przeciwko spółce (...). Niezasadne było domaganie się od tego pozwanej kosztów procesu i postępowania klauzulowego zasądzonych na jego rzecz w sprawie X GNc 553/13 Sądu Okręgowego w Łodzi. Sprawa ta zakończyła się wydaniem prawomocnego nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, od którego powód nie wniósł zarzutów. Nie wiadomo na jakiej podstawie prawnej pozwany miałby mu obecnie te koszty zwrócić, skoro to powód przegrał proces przed sądem gospodarczym, dobrowolnie ich nie zapłacił wraz z należnością główną i odsetkami, co stanowiło uzasadnioną przyczynę wszczęcia postępowania egzekucyjnego. To samo dotyczy żądania zwrotu kosztów postępowania egzekucyjnego poniesionych przez powoda w sprawie KM 1512/13. Powód był w nim dłużnikiem, zaś pozwany (...) S.A. wierzycielem prowadzącym egzekucję na podstawie tytułu wykonawczego, którego nie wzruszono w trybie art. 840 k.p.c. Stosownie do zasady z art. 770 zd. 1 k.p.c., dłużnik powinien zwrócić wierzycielowi koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji. W razie niesłusznego wszczęcia egzekucji przez wierzyciela, możliwe jest obciążenie go takimi kosztami. Jak wynika jednak z prawomocnego postanowienia Komornika Sądowego, kosztami postępowania egzekucyjnego obciążono

powoda, który nie wniósł skargi na czynności komornika ani co do rozstrzygnięcia o zasadzie ich ponoszenia, ani co do wysokości ustalonych przez organ egzekucyjny opłat, wydatków i wynagrodzenia pełnomocnika wierzyciela.

Zdaniem Sądu Okręgowego powód nie wyjaśnił, dlaczego pozwany (...) S.A. miałby zwrócić mu odsetki zasądzone prawomocnym nakazem zapłaty, wyegzekwowane w trakcie egzekucyjnego. Skoro powód dopuścił do uprawomocnienia się nakazu zapłaty zawierającego rozstrzygnięcie o konieczności uiszczenia takich odsetek, to nie może kwestionować prawidłowości takiego orzeczenia w odrębnym procesie bez podania jakichkolwiek argumentów natury prawnej i faktycznej, które takie żądanie by uzasadniały.

Według Sądu Okręgowego pozwana spółka (...) nie ponosi również odpowiedzialności względem powoda za konieczność najmowania przez niego naczepy zastępczej w okresie od maja 2011 r. do grudnia 2012 r. ponieważ nie została wykazana podstawa prawna tej odpowiedzialności. Pozwanemu temu nie przysługiwało prawo zatrzymania naprawionego pojazdu do czasu otrzymania pełnej zapłaty, wynikające z art. 461 § 1 k.c., albowiem nie czynił na niego nakładów w rozumieniu art. 226 k.c. i nie wyrządził mu on szkody. Gdyby zatem powód wykazał, że serwis pozwanego odmówił wydania naprawionej naczepy, nie byłoby wykluczone przypisanie spółce (...) odpowiedzialności odszkodowawczej w reżimie odpowiedzialności kontraktowej. Jednak brak było podstaw do przyjęcia, by powód w okresie od maja 2011 r. do grudnia 2012 r. domagał się od tego pozwanego wydania naczepy. Powód jako osoba prowadząca działalność gospodarczą, winien był zachować należytą staranność w prowadzeniu swych spraw z uwzględnieniem jej zawodowego charakteru (art. 355 § 2 k.c.). Jeżeli domagał się on wydania naczepy od spółki (...), winien był uczynić to formie pisemnej, a ostatecznie wystąpić do jej właściciela z żądaniem wytoczenia powództwa windykacyjnego przeciwko wykonawcy dzieła. Na dochowanie takich aktów staranności brak było dowodów, zaś odmienne twierdzenia świadka A. K. uznane zostały za gołosłowne. Ponadto jak przyznał powód nie wiedział on o możliwości zwrócenia się do (...) o wydanie naczepy. Uściślił następnie, iż jego pretensje do spółki (...) wiążą się z tym, że po zapłacie pierwszej raty długu powinien był on wydać naczepę. Powód najmował naczepę zastępczą w okresie od maja 2011 r. do grudnia 2012 r., zaś pierwszą część długu zwrócił temu pozwanemu dopiero w dniu 5 listopada 2013 r. Potwierdza to wniosek, że do momentu rozpoczęcia spłaty wynagrodzenia za naprawę pojazdu, powód nie interesował się możliwością jego odzyskania. Wreszcie treść odpowiedzi na wezwanie do zapłaty, sporządzonej przez poprzedniego pełnomocnika powoda w dniu 29 kwietnia 2013r. wskazywała, że choć pozwany zatrzymał naczepę bez tytułu prawnego, to powód godził się na taki stan rzeczy z uwagi na bieżący kontakt w zakresie sporu toczącego z ubezpieczycielem i cesję praw z umowy ubezpieczenia.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, nie zaktualizowały się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej spółki (...) względem powoda i powództwo przeciwko temu pozwanemu oddalił. Na marginesie Sąd ten wskazał, że skuteczny okazał się zarzut przedawnienia faktur za najem naczepy zastępczej na łączną kwotę 18.671,40 zł, których termin wymagalności nastąpił wcześniej, niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa przeciwko temu pozwanemu (art. 118 k.c.). Jego podniesienie nie sprzeczne było z zasadami współzycia społecznego, skoro powód jako przedsiębiorca zobowiązany był do bieżącego nadzoru nad dochodzeniem swych należności od potencjalnych dłużników.

O kosztach procesu dla pozwanej spółki (...) Sąd Okręgowy orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c.

Sąd Okręgowy następnie stwierdził, iż powodowi przysługiwała wierzytelność względem ubezpieczyciela z tytułu szkody częściowej powstałej w naczepie w dniu 27 kwietnia 2011 r., nabyta od ubezpieczającego w drodze umowy cesji (art. 509 k.c.). Wraz z wierzytelnością przechodzą na cesjonariusza związane z nią prawa uboczne. W świetle art. 509 § 2 k.c. zasadą jest przeniesienie wraz z przelaną wierzytelnością wszelkich związanych z nią praw. Tym samym dopiero ewentualne pominięcie powyższego skutku, tj. wyłączenie jednoczesnego (automatycznego) przeniesienia niektórych praw związanych z przelaną wierzytelnością – w razie przyjęcia dopuszczalności takiego wyłączenia – wymagałoby wykazania, że treść umowy przelewu nie obejmowała tych praw. Powód nabył więc od właściciela naczepy nie tylko wierzytelność o zapłatę odszkodowania, ale również inne uprawnienia związane z nieprawidłowym wykonaniem zobowiązania przez pozwanego (...), albowiem w treści umowy przelewu brak jest zapisów dotyczących wyłączenia

takich skutków. Dlatego niezasadny był zarzut tego pozwanego odnośnie braku legitymacji czynnej po stronie powoda w zakresie dochodzenia odszkodowania.

Sąd Okręgowy zauważył, iż powód jako podstawę prawną swego roszczenia wskazał art. 477 § 1 k.c. Zakład ubezpieczeń dopuszcza się zwłoki, gdy nie spełnia świadczenia w terminie określonym w umowie ubezpieczenia (ogólnych warunkach ubezpieczenia), a jeżeli nie umówiono się inaczej - w terminie określonym w art. 817 § 1 lub 2 kc, a spóźnienie nie jest następstwem okoliczności, za które odpowiedzialności nie ponosi (art. 476 kc). Za szkodę wynikłą ze zwłoki zakład ubezpieczeń ponosi odpowiedzialność na podstawie art. 477 § 1 kc i art. 481 § 3 KC w związku z art. 471 kc. Odpowiedzialność ubezpieczeniowa stanowi odrębną kategorię cywilnej odpowiedzialności odszkodowawczej, nie oznaczało to jednak, że wszelkie roszczenia odszkodowawcze ubezpieczającego wobec ubezpieczyciela są zaspokajane przez świadczenie odszkodowawcze, określone w umowie. Wypłata odszkodowania uzgodnionego w umowie ubezpieczenia jest spełnieniem świadczenia, które kwalifikować należy jako pierwotny przedmiot zobowiązania istniejącego między stronami. Niespełnienie tego świadczenia (odmowa wypłaty zagwarantowanego w umowie odszkodowania) lub nienależyte jego spełnienie (np. zwłoka w wypłacie odszkodowania) uprawnia poszkodowanego do wtórnego świadczenia odszkodowawczego - wtórnego w tym sensie, że zastępuje lub uzupełnia pierwotny przedmiot zobowiązania. Odpowiedzialność gwarancyjną ubezpieczyciela oddzielić należy od jego odpowiedzialności opartej na podstawie art. 471 i nast. kc. Mimo że obie są odpowiedzialnością kontraktową, pierwsza z nich ma charakter gwarancyjny i dlatego oparta jest na związku normatywnym, natomiast druga ma charakter sprawczy i oparta jest na konstrukcji normalnego związku przyczynowego (art. 361 kc). W pierwszej z nich ubezpieczyciel gwarantuje naprawienie szkody, która wyrządzona zostaje przez zdarzenie od niego niezależne, w drugiej zaś występuje jako sprawca szkody. Nieterminowe spełnienie świadczenia przez pozwanego ubezpieczyciela należy ocenić jako nienależyte wykonanie zobowiązania.

Sąd Okręgowy kierując się powyższym stwierdził, że pozwane (...)nienależycie wykonało zobowiązanie względem powoda w zakresie wypłaty odszkodowania za uszkodzenie naczepy, albowiem jak wynika z całokształtu ustaleń faktycznych poczynionych w sprawie I C 302/11 Sądu Rejonowego w G., niezasadnie powoływało się na rażące niedbalstwo przy załadunku naczepy jako podstawę uchylenia się od odpowiedzialności kontraktowej. Art. 365 § 1 k.p.c. uniemożliwił czynienie odmiennych ustaleń faktycznych i prawnych w niniejszej sprawie, a pozwane (...)nie podjęło próby dowiedzenia okoliczności przeciwnych.

Sąd Okręgowy w dalszej kolejności wskazał, iż roszczenie odszkodowawcze uzależnione jest od spełnienia wszystkich przesłanek z art. 471 k.c. Rozmiar obowiązku odszkodowawczego dotyczył wyłącznie szkody wynikłej ze zwłoki, tak więc przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się okoliczności braku samego opóźnionego świadczenia, jako że świadczenie to zostało lub zostanie spełnione. Nie była to szkoda wynikła z niewykonania zobowiązania, lecz szkoda wyrządzona na skutek nieotrzymania należnego świadczenia w terminie, czyli szkoda spowodowana nienależytym wykonaniem zobowiązania. Dla przypisania pozwanemu(...) odpowiedzialności względem powoda konieczne spełnienie ogólnych przesłanek odpowiedzialności kontraktowej. Pozwany ten nie wykonał swego zobowiązania w terminie wynikającym z § 42 pkt 6 owu ac, gdyż uchybił terminowi 30 dni na wypłatę odszkodowania od momentu zgłoszenia szkody, co nastąpiło 27 kwietnia 2011 r. Powód zaś celem kontynuowania działalności gospodarczej zmuszony był do najęcia naczepy, bez której nie byłby w stanie zarabiać i spłacać bieżących zobowiązań. Jednak okres między 13 a 27 maja 2011r. przeznaczony był na prowadzenie postępowania likwidacyjnego, mieszczący się w limicie wyznaczonym postanowieniami § 42 pkt 6 owu ac. Polisa nie obejmowała obowiązku dostarczenia ubezpieczonemu pojazdu zastępczego na czas potrzebny do ustalenia odpowiedzialności pozwanego (...). Kolejny okres między 28 maja a 6 lipca 2011 r. przeznaczony był na naprawę naczepy prowadzoną przez pozwaną spółkę (...). Skoro w tym czasie naczepa była naprawiana na zamówienie powoda, to nawet spełnienie świadczenia w terminie przez pozwane (...) nie mogłoby prowadzić do jej odebrania z serwisu, zaś powód i tak zmuszony był do korzystania w tym okresie z naczepy wynajętej. Nastąpiło tu zatem zerwanie związku przyczynowego między zwłoką pozwanego (...)w spełnieniu świadczenia pieniężnego, a szkodą powoda, przy czym powód nie zarzucał pozwanemu (...) S.A. opóźnień w naprawie pojazdu, zaś jego roszczenie przeciwko temu pozwanemu o zwrot kosztów najmu naczepy w omawianym okresie było przedawnione.

Sąd Okręgowy następnie wyjaśnił, iż jeśli chodzi o kolejny okres najmu to uszkodzenia naczepy leasingowanej przez powoda zostały naprawione najpóźniej 6 lipca 2011r. Skoro szkodę zgłoszono 27 kwietnia 2011r., termin na wypłatę odszkodowania upłynął z dniem 27 maja 2011r., naczepę w rzeczywistości naprawiono do 6 lipca 2011 r., to pozwane (...) zobowiązane było na mocy art. 477 § 1 kc i art. 481 § 3 kc w związku z art. 471 kc do naprawienia powodowi szkody, wynikłej z konieczności najęcia naczepy zastępczej od dnia 7 lipca 2011 r. Gdyby postępowanie likwidacyjne prowadzono rzetelnie, tego dnia powód mógłby otrzymać naprawioną naczepę, niezależnie od formy rozliczenia między jej właścicielem, serwisem naprawczym i ubezpieczycielem. Pozwane (...) podjęło decyzję o odmowie wypłaty odszkodowania decyzją 21 lipca 2011r., a powód dowiedział się o niej w okolicach 27 lipca 2011r. Zatem w okresie od momentu zakończenia naprawy naczepy do otrzymania decyzji z 21 lipca 2011r. powód pozostawał w usprawiedliwionym przekonaniu o rychłym, korzystnym zakończeniu postępowania szkodowego, prowadzącym do zwrotu na jego rzecz sprawnego pojazdu. Czynnosc najmu naczepy zastępczej za czas od 13 czerwca do 31 lipca 2011r. wyniósł 5.280 zł netto, tj. 110 zł netto dziennie. Czynnosc za najem między 7 a 31 lipca 2011r. wyniósł zatem 2.750 zł (110 zł x 25 dni), przy czym zaokrąglenie należnego odszkodowania za okres do końca miesiąca wynikał z konieczności zapewnienia powodowi czasu na odbiór naczepy.

Zdaniem Sądu Okręgowego w pozostałym zakresie roszczenie o zwrot kosztów najmu naczepy kierowane przeciw pozwanemu (...) podlegało oddaleniu. Powód musiał posiadać wiedzę o dokonaniu naprawy naczepy co najmniej na przełomie lipca i sierpnia 2011 r. Nie wzywał on pozwaną spółkę (...) do wydania pojazdu i nie podjął starań zmierzających do ponaglenia właściciela naczepy do jej odzyskania. Z przesłuchania powoda wynikało, że dopiero po zapłacie pierwszej części wynagrodzenia za naprawę w wysokości 10.000 zł, oczekiwał zwrotu pojazdu. Okoliczność ta zaszła jednak dopiero w listopadzie 2013 r., a więc niemal rok po zaprzestaniu najmowania naczepy. Zatem nic nie stało na przeszkodzie, by powód jeszcze przed zapłatą za naprawę naczepy domagał się jej wydania. Jak przyznał nie wiedział on w ogóle o możliwości złożenia takiego żądania i akceptował stan rzeczy polegający na przechowaniu naczepy u pozwanej spółki (...) do czasu zapłaty wynagrodzenia. W ten sposób, jako nabywca wierzytelności przeciwko pozwanemu (...), uchybił obowiązkowi z art. 826 § 1 k.c., nakazującemu powzięcie działań zmierzających do minimalizacji szkody.

Zdaniem Sądu Okręgowego gdyby powód wykazał fakt złożenia żądania wydania naprawionej naczepy, to za szkodę wyrządzoną odmową mogliby odpowiadać obydwaj pozwani, choć na odmiennych podstawach prawnych. Konstatacja odmienna powoduje, iż trudno jest przypisać taką odpowiedzialność.

Sąd ten oddalił również powództwo w zakresie żądania zasądzenia od pozwanego (...) kosztów i odsetek wyegzekwowanych od powoda w postępowaniu egzekucyjnym. Gdyby powód zażądał wydania naprawionej naczepy, to po jej otrzymaniu nie musiałby najmować zastępczej, zaś uzyskane w ten sposób środki mogłyby przeznaczyć na spłatę zobowiązania dla pozwanej spółki (...). Zachowanie tej spółki, polegające na zwlekaniu z wytoczeniem powództwa przeciwko powodowi o zapłatę wynagrodzenia za naprawę naczepy, jak również korespondencja między pełnomocnikiem powoda a serwisem, wskazują, iż pozwany ten nie występował pochoinnie z pozwem przeciwko powodowi, oczekując z tą czynnością niemal do upływu dwuletniego okresu przedawnienia (art. 646 k.c.).

Dodatkowo Sąd Okręgowy zauważył, że wątpliwości budzi wysokość części kosztów postępowania egzekucyjnego, opłaconych przez dłużnika w sprawie KM 1512/13 i przez niego niezasadnie niezaskarżonych.

W konkluzji Sąd ten stwierdził, że pozwane (...) odpowiadać może jedynie za nienależyte wykonanie zobowiązania odnośnie kosztów najmu naczepy zastępczej za okres od 7 do 31 lipca 2011 r. W pozostałej części szkoda powoda nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zaniechaniem ubezpieczyciela, lecz jest raczej wynikiem nieprofesjonalnego działania powoda, który nie przedsięwziął środków zmierzających do odzyskania pojazdu po jego naprawie.

O odsetkach od zasądzonej sumy 2.750 zł orzekł na podstawie art. 481 § 1 w zw. z art. 455 k.c.

O kosztach procesu rozstrzygnął w oparciu o art. 100 zd. 2 k.p.c.

Apelacje od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód i pozwane (...).

Powód zaskarżył wyrok tego Sądu w części oddalającej powództwo w stosunku do pozwanego(...)w zakresie kwoty 71.625,55 zł, a w stosunku do pozwanej spółki (...) w zakresie kwoty 74.376,55 zł oraz zaskarżył rozstrzygnięciu o obciążeniu go kosztami procesu na rzecz obu pozwanych. Powód wyrokowi Sądu Okręgowego zarzucił:

I) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) art. 415 kc, poprzez jego niezastosowanie i oddalenie powództwa w całości co do pozwanego (...) SA, pomimo iż pozwany swoim zachowaniem, polegającym na bezprawnym zatrzymaniu naczepy, dopuścił się przestępstwa przywłaszczenia względem powoda, przez co W. K. poniósł szkodę w postaci poniesionych kosztów najmu naczepy zastępczej, a następnie kosztów postępowania egzekucyjnego

2) art. 477 kc oraz art. 471 kc w zw. z art. 481 par. 3 kc, poprzez ich błędną wykładnię, co skutkowało oddaleniem powództwa wobec (...), w sytuacji gdy W. K. poniósł szkodę w postaci uszczerbku majątkowego, szkoda ta była spowodowana nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwaną Spółkę, a także istnieje oczywisty związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy nienależytym wykonaniem zobowiązania przez pozwaną Spółkę (zwłoką w wypłaceniu odszkodowania) a poniesioną przez powoda szkodą (koszty pojazdu zastępczego oraz koszty postępowania egzekucyjnego)

3) art. 361 kc, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż szkoda poniesiona przez powoda w postaci kosztów najmu naczepy zastępczej jak również kosztów postępowania egzekucyjnego, nie jest normalnym następstwem działania obu pozwanych, pomimo iż z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż gdyby pozwana (...) SA wykonała swoje zobowiązanie względem powoda w terminie oraz w sposób oczywisty nie zмирzała do przedłużenia postępowania sądowego w sprawie wypłaty odszkodowania, a także gdyby pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. nie zatrzymała bezprawnie naczepy powoda, W. K. nie byłby zmuszony do wynajmowania przez blisko półtora roku naczepy zastępczej, a następnie do poniesienia wysokich kosztów postępowania egzekucyjnego; co natomiast pozwala stwierdzić, iż szkoda poniesiona przez powoda pozostaje w związku przyczynowo- skutkowym z działaniem obu pozwanych;

4) art. 361 kc, poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie przez Sąd, iż powodowi nie przysługuje odszkodowanie od pozwanej (...) SA za najem naczepy zastępczej w okresie od 13 maja 2011 r. do 6 lipca 2011 r., gdyż w okresie od 13 maja do 27 maja 2011 r. trwało postępowanie likwidacyjne, a następnie od 28 maja 2011 r. do 6 lipca 2011 r. naczepa była serwisowana i w związku z powyższym, zdaniem Sądu, nastąpiło zerwanie związku przyczynowego między zwłoką pozwanej (...) SA w spełnieniu świadczenia pieniężnego, a szkodą powoda; podczas gdy zgodnie z prawidłową wykładnią naruszonego przepisu, należałoby przyjąć, że za normalne następstwo zniszczenia pojazdu służącego poszkodowanemu do prowadzenia działalności gospodarczej należy uznać konieczność czasowego wynajęcia pojazdu zastępczego w celu kontynuowania tej działalności w okresie, gdy szkoda nie została jeszcze naprawiona, ewentualnie dostarczenia sprawnego pojazdu przez pozwanego ubezpieczyciela

5) art. 461 kc, poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na uznaniu, iż mimo że pozwana (...) SA, zgodnie z w/w przepisem nie miała prawa zatrzymania naprawionego pojazdu, ponieważ nie przysługiwało jej roszczenie o zwrot nakładów na rzecz ani roszczenie o naprawienie szkody przez rzecz wyrządzoną, to jednak nie można przypisać pozwanej spółce odpowiedzialności odszkodowawczej, gdyż, powód nie wykazał, że zwracał się do pozwanej o wydanie naczepy, gdy tymczasem wykazał, iż zwracał się do pozwanej o zwrot naczepy, która jednak uzależniła jej wydanie od zapłaty całości należności za jej naprawę, z drugiej natomiast strony również sama pozwana nie wykazała, jakoby wyrażała gotowość zwrotu naczepy przed wcześniejszym uiszczeniem przez powoda zaległości z tytułu jej serwisowania i nie wzywała powoda do odebrania naczepy po jej naprawieniu art. 355 par. 2 kc, poprzez jego błędną wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, iż powód nie zachował należytej staranności w prowadzeniu swych spraw z uwzględnieniem jej zawodowego charakteru oraz, że winien był wystąpić do pozwanej (...) SA z żądaniem wydania naczepy w formie pisemnej, podczas gdy po pierwsze, powód w stosunkach

z pozwaną występował nie jako przedsiębiorca a jako konsument (oddawanie naczepy do warsztatu nie leży w zakresie wykonywanej przez powoda działalności gospodarczej), po drugie natomiast nie można obarczać całą winą za szkodę powoda, tylko dlatego, że jego wezwanie do wydania nie miało formy pisemnej, a jedynie formę korespondencji mailowej i telefonicznej, podczas gdy, to pozwana (...) SA dopuściła się bezprawnego zatrzymania naczepy i sama również nie wezwała pisemnie powoda do odbioru naczepy

6) art. 5 kc, poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy mając na uwadze treść w/w przepisu należy przyjąć, iż działanie pozwanej (...) SA, polegające na nienależytym wywiązaniu się ze swojego zobowiązania względem powoda (nieuzasadniona odmowa wypłaty odszkodowania, oczywiste przedłużanie procesu o wypłatę odszkodowania), oraz działanie pozwanej (...) SA, polegające na bezprawnym zatrzymaniu naczepy, stanowią nadużycie prawa i jako takie doprowadziły do powstałej po stronie powoda szkody

7) art. 5 kc, poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zarzut przedawnienia faktur za najem naczepy zastępczej, których termin wymagalności nastąpił wcześniej, niż 3 lata przed wytoczeniem powództwa przeciwko pozwanej (...) SA, podniesiony przez w/w pozwaną jest skuteczny, pomimo iż powództwo w niniejszej sprawie (początkowo jedynie przeciwko pozwanej (...) SA) zostało wytoczone jeszcze przed upływem okresu przedawnienia, natomiast czas w opóźnieniu w dochodzeniu roszczenia nie jest nadmierny; a nadto podniesienie tego zarzutu przez pozwaną, która wcześniej bezprawnie zatrzymała naczepę powoda, jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego;

II) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj.

1) art. 233 kpc, polegające na tym, iż Sąd nie dał wiary twierdzeniom powoda oraz zeznaniom świadka A. K. w zakresie wzywania pozwanej (...) SA do wydania naczepy, pomimo iż już same zasady doświadczenia życiowego pozwalają przyjąć, iż nie byłoby uzasadnione wynajmowanie naczepy zastępczej za kwoty oscylujące w granicach 4 000 zł miesięcznie, bez wcześniejszego zwrócenia się do pozwanej (...) SA o zwrot naczepy, a tym bardziej w sytuacji gdyby pozwana wyraziła gotowość wydania naczepy powodowi,

2) art. 233 kpc, polegające na tym, iż Sąd dał wiarę zeznaniom świadka Ł. R. w zakresie niewzywania pozwanej (...) SA do wydania naczepy, pomimo iż przeczy temu korespondencja mailowa znajdująca się w aktach sprawy, jak również wyjaśnienia powoda i zeznania świadka A. K., poza tym również pozwana nie wykazała, jakoby wzywała powoda do odbioru naczepy po jej naprawieniu

III) sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, polegającą na:

1) przyjęciu, iż powód nie zwracał się do pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. o zwrot naczepy, pomimo iż ze znajdującej się w aktach sprawy korespondencji mailowej oraz z wyjaśnień powoda i zeznań świadka A. K. jednoznacznie wynika, iż powód zwracał się do pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. drogą mailową i telefoniczną o wydanie naczepy, jednak pozwana konsekwentnie uzależniała wydanie naczepy od zapłaty całej należności za jej naprawę

2) przyjęciu, iż do momentu rozpoczęcia spłaty wynagrodzenia za naprawę naczepy, powód nie interesował się możliwością odzyskania pojazdu od pozwanej (...) SA, pomimo iż z wyjaśnień powoda oraz z zeznań świadka A. K. wynika, że powód wielokrotnie kontaktował się telefonicznie z pozwaną Spółką w sprawie wydania naczepy, jednak pozwana uzależniała jej wydanie od wcześniejszej spłaty zadłużenia; z drugiej strony skoro po rozpoczęciu przez powoda ratalnej spłaty należności, pozwana odmawiała wydania pojazdu do czasu spłaty reszty zobowiązania, to tym bardziej należy przyjąć, iż odmówiła powodowi jej wydania przez rozpoczęciem spłaty przyjęciu, iż brak jest podstaw do dochodzenia od pozwanej (...) SA kosztów postępowania egzekucyjnego, pomimo iż pozwana bezprawnie zatrzymała naczepę, uzależniając jej zwrot od zapłaty przez powoda całości wynagrodzenia za jej naprawę, narażając W. K. na wysokie koszty najmu naczepy zastępczej (które to powód mógł, w sytuacji gdyby pozwana zwróciła mu naczepę od razu po jej naprawieniu, wpłacać ratalnie na poczet długu wobec pozwanej), a następnie wystąpiła

przeciwko powodowi na drogę postępowania sądowego i egzekucyjnego, potęgując w ten sposób szkodę poniesioną przez powoda

IV) oczywistą niesprawiedliwość wyroku, polegającą na przyjęciu, iż to powód ponosi odpowiedzialność za całą swoją szkodę w postaci poniesionych kosztów najmu naczepy zastępczej oraz kosztów postępowania egzekucyjnego, tylko dlatego, że jego wezwanie do wydania naczepy nie miało formy pisemnej, a jedynie formę korespondencji mailowej oraz telefoniczną, podczas gdy podstawowymi i głównymi przyczynami poniesionej przez W. K. szkody były po pierwsze - bezpodstawną odmową wypłaty odszkodowania przez pozwaną (...) Spółkę Akcyjną V. (...) z siedzibą w W., obarczenie powoda winą za uszkodzenie naczepy a następnie długotrwałe przedłużanie przez pozwaną procesu sądowego o wypłatę odszkodowania; oraz po drugie - bezprawne zatrzymanie naczepy przez pozwaną (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W. i uzależnienie jej wydania od zapłaty całości wynagrodzenia za jej naprawę przyjęciu, że skoro komornik sądowy błędnie ustalił opłatę stosunkową, to winę za to ponosi W. K. i szkoda ta jest spowodowana jedynie biernym zachowaniem powoda.

Na podstawie tych zarzutów powód wniósł o zmianę wyroku przez zasądzenie od pozwanych kwoty 74.376,55 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2014 r., przy czym odpowiedzialność obu pozwanych ma charakter in solidum, to znaczy, że spłata należności przez jedną z pozwanych spółek zwalnia z obowiązku świadczenia drugą spółkę

Z kolei pozwane (...) zaskarżyło wyrok Sądu Okręgowego w części uwzględniającej powództwo w stosunku do niego i zarzuciło mu:

1) naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 805 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że szkoda spowodowana utratą możliwości korzystania z przedmiotu ubezpieczenia została objęta zakresem ubezpieczenia z tytułu dobrowolnej umowy ubezpieczenia autocasco,

- art. 477 § 1 k.c., art. 481 § 3 k.c. w zw. z art. 471 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany dopuścił się zwłoki w wypłacie odszkodowania,
- art. 477 § 1 k.c., art. 481 § 3 k.c. w zw. z art. 471 k.c. w zw. z art. 513 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że (...) S.A. poniosła szkodę w wyniku opóźnienia w zapłacie odszkodowania przez pozwanego,
- art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 461 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany ponosi odpowiedzialność za nienależyte wykonanie zobowiązania odnośnie kosztów najmu naczepy za okres od 7 do 31 lipca 2011 r., podczas gdy, naprawa naczepy zakończyła się w dniu 7 maja 2011r., pozwanemu ad. 2 nie przysługiwało prawo zatrzymania naprawionego pojazdu do czasu otrzymania zapłaty, zaś powód nie przedsięwziął środków zmierzających do odzyskania pojazdu po naprawie, pomimo że spoczywał na nim obowiązek minimalizacji wysokości odszkodowania,

2) naruszenie prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że szkoda spowodowana utratą możliwości korzystania z przedmiotu ubezpieczenia została objęta zakresem ubezpieczenia z tytułu dobrowolnej umowy ubezpieczenia autocasco, pozwany ponosi odpowiedzialność za nienależyte wykonanie zobowiązania odnośnie kosztów najmu naczepy za okres od 7 do 31 lipca 2011r., pozwany dopuścił się zwłoki w wypłacie odszkodowania,
- brak wszechstronności w rozważeniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie polegający na pominięciu przez ocenie sprawy dokumentów: upoważnienia właściciela naczepy z dnia 28.04.2011r., faktury VAT za naprawę pojazdu, umowy cesji praw.

Na podstawie tych zarzutów pozwany domagał się zmiany wyroku Sądu Okręgowego w zaskarżonej przez niego części i oddalenia powództwa w stosunku do niego w całości oraz obciążenia powoda kosztami procesu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda jest częściowo uzasadniona w stosunku do pozwanego (...), natomiast w całości niezasadna jest apelacja wobec spółki (...); niezasadna jest także apelacja pozwanego (...).

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w pierwszej kolejności należy odnieść się do apelacji powoda w stosunku do spółki (...) albowiem zasadniczą kwestią w niniejszej sprawie jest ocena prawna zachowania tego pozwanego polegająca na posiadaniu przedmiotowej naczepy w okresie od dnia 28 kwietnia 2011r. do kwietnia 2014r. Bezsporne jest w sprawie, iż pozwana ta do dnia 6 lipca 2011r. naprawiała tę naczepę, a następnie po naprawie do chwili jej wydania powodowi naczepa znajdowała się na jej posesji. Spór między powodem a tą pozwaną przede wszystkim koncentrował się wokół kwestii uprawnienia spółki do zatrzymania naczepy do chwili zaoferowania przez powoda wynagrodzenia za naprawę naczepy. Sąd I instancji ostatecznie doszedł do wniosku w tym względzie (podobnie jak powód i drugi z pozwanych), iż analizowane zachowanie spółki (...) należy ocenić w kontekście art. 461 § 1 kc, to jest zasadności realizacji przewidzianego w tym przepisie prawa zatrzymania. Ostatecznie Sąd ten doszedł do przekonania, iż spółka (...) nie była do tego uprawniona albowiem nie poczyniła ona nakładów na naczepę oraz nie wyrządziła ona szkody. W konsekwencji, według Sądu Okręgowego, spółka ta ponosiłaby odpowiedzialność wobec powoda w tytule posiadania naczepy poza okres jej naprawy, lecz powód nie występował z żądaniem jej wydania do kwietnia 2014r. Skoro powód nie tego nie uczynił to „nie zaktualizowały się przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej spółki (...) i tym samym niezasadne było powództwo wobec niej w zakresie kosztów najmu naczepy zastępczej do grudnia 2012r.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przy ocenie charakteru posiadania naczepy przez tę spółkę strony oraz Sąd I instancji nie uwzględniły zawartych w kodeksie cywilnym regulacji dotyczących sposobu wykonania przez strony umów wzajemnych. Stwierdzić bowiem w tym miejscu należy, iż powoda i spółkę (...) łączyła umowa o naprawę naczepy, którą należy zakwalifikować jako umowę o dzieło. Umowa o dzieło jest umową wzajemną i - w zasadzie – wynikające z niej świadczenia powinny być spełnione jednocześnie (art. 488 kc). Według art. 643 kc obowiązki wydania dzieła odpowiada obowiązek jego odebrania przez zamawiającego i zapłaty, zgodnie z art. 642 kc, umówionego wynagrodzenia (Komentarz do kodeksu cywilnego, W-wa 1997, t.II, str. 149). Następnie przypomnieć należy, że zgodnie z art. 488 § 1 i 2 kc świadczenia będące przedmiotem zobowiązań z umów wzajemnych powinny być spełnione jednocześnie, chyba że z umowy, z ustawy albo z orzeczenia sądowego lub decyzji właściwego organu wynika, iż jedna ze stron obowiązana jest do wcześniejszego świadczenia. Jeżeli świadczenia wzajemne powinny być spełnione jednocześnie, każda ze stron może powstrzymać się ze spełnieniem świadczenia, dopóki druga strona nie zaoferuje świadczenia wzajemnego. Zatem zasadą w umowach wzajemnych jest, że świadczenia wzajemne stron mają być spełnione jednocześnie, czyli z „ręki do ręki”, przy czym w rzeczywistości wystarczające będzie gotowość świadczenia przez każdą ze stron. Art. 488 § 2 kc wchodzi w rachubę bez względu na rodzaj świadczenia, co do którego spełnienia strona się powstrzymuje. Może to być zarówno świadczenie niepieniężne, jak i pieniężne. Celem zarzutu niewykonania umowy jest wywarcie na kontrahencie nacisku, aby także spełnił świadczenie. W przeciwieństwie do zarzutu prawa zatrzymania nie zmierza on do zabezpieczenia roszczenia, lecz wprost do jego zaspokojenia (Komentarz do kodeksu cywilnego, W-wa 1996, Zobowiązania, t. I, str. 456-457). Z okoliczności sprawy nie wynika, by powód zawarł ze spółką (...) dodatkowe, szczególne porozumienie dotyczące późniejszego terminu płatności wynagrodzenia za naprawę naczepy. W związku przyjąć należy, iż pozwany ten uprawniony był powstrzymać się z wydaniem naczepy do chwili zaoferowania przez powoda pełnego wynagrodzenia za jej naprawę. Jak o tym już była wyżej mowa nastąpiło to zaś w kwietniu 2014r.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny uznał, iż pozwana spółka (...) nie ponosi wobec powoda odpowiedzialności za wynajem naczepy zastępczej ponieważ nie zostało wykazane by spełnione zostały przesłanki w tym względzie, a przede wszystkich by naruszone zostały stosowne przepisy prawa bądź postanowienia umowy. Brak więc jest podstaw do wniosku, iż w/w spółka dopuściła się nieprawidłowości skutkujących obowiązkiem zapłaty na rzecz powoda odszkodowania z tytułu nienależytego umowy (nie wykazano naruszenia konkretnego postanowienia umowy) bądź z

tytułu czynu niedozwolonego (nie wykazano aby w rzeczywistości dopuściła się naruszenia przepisów prawa). Zatem ostatecznie należy przyjąć, iż Sąd I instancji słusznie oddalił w tym zakresie powództwo, choć powinno być inne uzasadnienie takiego rozstrzygnięcia.

Sąd Apelacyjny aprobeuje z kolei stanowisko tego Sądu dotyczące nieuwzględnienia powództwa w stosunku do spółki (...) w zakresie żądania kosztów postępowania egzekucyjnego, kosztów procesu oraz zwrotu odsetek uiszczonych w związku z tym postępowaniem. Za tym Sądem jeszcze raz należy stwierdzić, iż to powód doprowadził do procesu wytoczonego przez spółkę (...) i jego odpowiedzialność została przesądzona prawomocnym orzeczeniem. Nie można więc uznać, iż prowadzona przez tą spółkę egzekucja była pozbawiona podstaw i uzyskane w jej wyniku świadczenia były konsekwencją naruszenia przez nią przepisów prawa. Spółka, zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym, egzekwowała należne jej świadczenia pieniężne na podstawie skutecznego tytułu wykonawczego i takie działanie, samo przez się, nie może doprowadzić do odpowiedzialności wierzyciela względem dłużnika. Niesposób w tym względzie przyjąć czynu niedozwolonego bądź innego zdarzenia, z którym wiązałyby się odpowiedzialność spółki (...) wobec powoda. Dlatego powództwo także i w tej części nie mogło być uwzględnione.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż nie mogło odnieść oczekiwanego przez powoda skutku zarzucenie w jego apelacji naruszenia przez Sąd Okręgowy w wyroku oddalającym powództwo w stosunku do spółki (...) art. 415, art. 361, art. 461, art. 355 § 2 i art. 5 kc.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego częściowo uzasadniona była natomiast ta apelacja w odniesieniu do pozwanego (...). Powód słusznie upatruje odpowiedzialności tego pozwanego w tym, że nienależycie wykonał on swe zobowiązanie dopuszczając się zwłoki w wypłacie odszkodowania z tytułu ubezpieczenia auto-casco naczepy i w konsekwencji doprowadził do powstania szkody przewidzianej w art. 477 § 1 i art. 481 § 3 w zw. z art. 471 kc w zakresie konieczności poniesienia kosztów najmu naczepy zastępczej. Zgodzić się należy z Sądem I instancji, który rozgraniczył odpowiedzialność pozwanego(...) względem powoda na odpowiedzialność gwarancyjną, która oparta była na związku normatywnym (była ona przedmiotem sprawy I C 302/11 Sądu Rejonowego w Giżycku), i na odpowiedzialność z tytułu zwłoki w wypłacie odszkodowania, mającą charakter sprawczy. W ramach pierwszej pozwany gwarantował naprawienie szkody wyrządzonej zdarzeniem ubezpieczeniowym, a w ramach drugiej występował już jako bezpośredni sprawca szkody. W związku z tym należało w niniejszej sprawie przyjąć, iż pozwany (...) wypłacając powodowi należne (potwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądowym) świadczenie ze zwłoką (art. 476 kc) spowodowało szkodę, o której mowa w art. 477 § i art. 481 § 3 kc. Z niewadliwych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, iż powód po uszkodzeniu naczepy miał mieć istotne problemy z płynnością finansową w ramach prowadzonej działalności gospodarczej. Zaciągał on zobowiązania pieniężne wobec osób fizycznych, spłacał kredyty, prowadzona była przeciwko niemu egzekucja. W związku z tym poniesienie w owym czasie na potrzeby działalności gospodarczej, będącej źródłem utrzymania, dodatkowych kosztów wynajęcia naczepy traktować należy jako szkodę, o której mowa w art. 361 § 1 i 2 kc. Zachodzi normalny związek przyczynowy między zaniechaniem pozwanego (...) w zakresie zapłaty należnego powodowi odszkodowania za uszkodzoną naczepą, a szkodą spowodowaną konieczności wydatkowania dodatkowych kosztów na wynajęcie innej naczepy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego odpowiedzialność pozwanego(...) powinna ograniczać się do okresu wynajmu naczepy zastępczej, w którym powód legitymował się tytułem prawnym do wierzytelności wynikającej z umowy auto-casco. Jedynie w tym okresie pozwany ten pozostawał w zwłoce względem powoda w spełnieniu świadczenia pieniężnego i skutkowało to odpowiedzialnością odszkodowawczą na podstawie art. 477 § 1 i art. 481 § 3 kc. Z materiału dowodowego niniejszej sprawy wynika, iż powód nabył w drodze cesji dochodzoną później przed Sądem Rejonowym w Giżycku wierzytelność z tytułu umowy auto-casco w dniu 19 sierpnia 2011r. (k. 158-159). Zatem najwcześniej od tego dnia pozwany (...)pozostawało w zwłoce względem powoda w zapłacie świadczenia przewidzianej w tej umowie, ponieważ dopiero wówczas stał się on wierzycielem względem ubezpieczyciela.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż pozwany(...) ponosi odpowiedzialność, o której mowa art. 477 § 1 i art. 481 § 3 kc, za okres od dnia 19 sierpnia 2011r. do grudnia 2012r. W tym okresie bowiem powód wynajmował naczepę zastępczą i z tego tytułu poniósł udokumentowany koszt w wysokości 42.377,25 zł (k. 21-35).

Powództwo w tej części było więc uzasadnione i swą podstawę miało w w/w przepisach. Na tę ocenę nie ma wpływu stanowisko Sądu I instancji dotyczące bierności powoda w zakresie żądania wcześniejszego wydania naczepy od spółki (...) ponieważ nie uwzględnia ono konsekwencji wynikających z art. 488 kc.

Sąd Apelacyjny natomiast odmiennie ocenił zasadność powództwa w stosunku do pozwanego (...) w odniesieniu do żądania zasądzenia kosztów i odsetek wyegzekwowanych od powoda w postępowaniu egzekucyjnym. Jak już o tym była wyżej mowa to wyłącznie powód zaciągnął zobowiązanie względem spółki (...) dotyczące zwrotu kosztów naprawy naczepy, nie uregulował tego wynagrodzenia w terminie, wydane zostało przeciwko niemu prawomocne orzeczenie zasądające tę należność względem tej spółki, które w ostatecznym rezultacie zostało przymusowo zrealizowane w postępowaniu egzekucyjnym. Wprawdzie pozwane (...), mimo ciążącego na nim obowiązku, nie zapłaciło w tym czasie powodowi świadczenia z tytułu ubezpieczenia auto-casco, to jednak zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie pozostawało to w normalnym związku przyczynowym - art. 361 § 1 kc - z koniecznością uregulowania dopiero w ramach postępowania egzekucyjnego świadczeń pieniężnych wynikających z zobowiązania dobrowolnie zaciągniętego przez powoda względem spółki (...). To na powodzie spoczywał ciężar uregulowania tego zobowiązania i on ponosił ryzyko oraz konsekwencje swego zaniechania w tym względzie. Zawierając umowę z tą spółką powinien mieć świadomość obowiązku jej dotrzymania i przewidywać, w ramach należytej staranności przedsiębiorcy (art. 355 § 2 kc), konieczność spełnienia wynikającego z tej umowy długu nawet w razie nieuzyskania na czas środków pieniężnych od ubezpieczyciela. W tym celu powinien przedsięwziąć wszelkie możliwe środki minimalizujące potencjalne koszty realizacji długu w stosunku do spółki (...) oraz nie powiększać z tego tytułu zakresu swych zobowiązań. W konsekwencji pozwane(...)nie powinno w ostatecznym rezultacie ponosić odpowiedzialności za zaniechania powoda w tym względzie.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd I instancji oddalając powództwo w powyższym zakresie przede wszystkim nie naruszył art. 361 kc, jak również nie naruszył także art. 477 i art. 481 § 3 w zw. z art. 471 kc oraz art. 5 kc.

Według Sądu Apelacyjnego nie mogła odnieść zamierzonego skutku apelacja wywiedziona przez pozwane(...). Z treści tej apelacji wynika, iż skierowana jest ona przeciwko rozstrzygnięciu Sądu I instancji uwzględniającego powództwo odnośnie do kwoty 2.750 zł, która stanowi odszkodowanie wynikłe z konieczności wynajmu przez powoda naczepy zastępczej za okres od 7 do 31 lipca 2011r. Jak już wyżej mowa Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, iż powodowi przysługuje odszkodowanie z tego tytułu obejmujące inny okres, a mianowicie od dnia 19 sierpnia 2011r. do grudnia 2012r. albowiem od dnia 19 sierpnia 2011r. powód nabył od leasigodawcy wierzytelność uprawniającą go do domagania się od ubezpieczyciela zapłaty na rzecz leasingobiorcy odszkodowania z tytułu umowy auto – casco. Zatem nawet przy przyznaniu pozwanemu (...)słuszności wniesionego środka odwoławczego to i tak, wobec częściowego uwzględnienia apelacji drugiej strony, nie mógł on doprowadzić ostatecznie do zmiany zaskarżonego orzeczenia zgodnie z jego wnioskiem. Jeszcze raz należy bowiem stwierdzić, że podane wyżej okoliczności doprowadziły Sąd Apelacyjny do konstatacji, iż powodowi przysługuje odszkodowanie z tytułu wynajmu naczepy zastępczej wyłącznie za okres od dnia 19 sierpnia 2011r., a więc od chwili nabycia wierzytelności o zapłatę odszkodowania z umowy auto-casco.

Reasumując, Sąd Apelacyjny na podstawie art. art. 386 § 1 kpc częściowo uwzględnił apelację powoda (pkt. I sentencji), a na podstawie art. 385 kpc oddalił tę apelację w pozostałym zakresie i oddalił apelację pozwanego (...) w całości.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny postanowił na podstawie art. 100 zd. 1 kpc oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013r., poz. 461 ze zm.)- w odniesieniu do kosztów pierwszej instancji i przy założeniu, że powód wygrał sprawę w tej instancji w 43%, a także na podstawie art. 98 i 100 zd. 1 kpc w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 1 pkt i § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) - w odniesieniu do kosztów instancji odwoławczej i przy założeniu, że powód w odniesieniu do pozwanego (...) w tej instancji wygrał sprawę w 53%, natomiast w odniesieniu do drugiego z pozwanych przegrał w całości.

B. I. E. E. B.